

Budget 2015-2018

VIBORG
KOMMUNE

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Budgettet kort fortalt	3
3. Hvad bruges pengene til?	5
3.1 De forskellige udgiftstyper	5
3.2 De forskellige udgiftsområder og ydelser	6
3.3 Demografiregulering	7
3.4 Udvikling i serviceudgifter og overførselsudgifter	8
4. Indtægter fra skatter og generelle tilskud	9
4.1 Skatter	10
4.2 Generelle tilskud og udligning	11
5. Finansielle forhold	13
5.1 Likviditet	13
5.2 Lånoptagelse	14
5.3 Renter	15
5.4 Afdrag	16

[Bilagssamling på viborg.dk/budget](http://viborg.dk/budget)

Resultatopgørelse
Anlægsbudget
Bemærkninger til anlægsbudget
Takstoversigt
Budgetforligstekst og oversigt over budgetændringer
Tabelhæfte med mere detaljerede budgetoplysninger

[Mål og Midler på viborg.dk/budget](http://viborg.dk/budget)

Målsætninger, effektmål og budgetforudsætninger

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

1. Indledning

Budgettet giver et overblik over kommunens økonomi de næste fire år.

I **kapitel 2** forklares budgettet kort fortalt. Resultatopgørelsen, der gennemgås, viser, hvordan kommunens udgifter og indtægter udvikler sig over de næste fire år, og hvad det betyder for udviklingen i kommunens kassebeholdning.

I **kapitel 3** beskrives, hvad pengene bruges til. Der gives et overblik over, hvordan udgiftsbudgettet fordeler sig på forskellige udgiftsområder, og hvordan serviceudgifterne og overførselsudgifterne udvikler sig.

Budgettets indtægtsside beskrives i **kapitel 4**. Der er en gennemgang af, hvordan indtægterne er fordelt på skatter, generelle tilskud og udligning, og der redegøres for Viborg Kommunes valg af et statsgaranteret udskrivningsgrundlag i 2015.

De finansielle forhold er beskrevet i **kapitel 5**. Det er her uddybet, hvordan budgettet påvirker kommunens likviditet, og der redegøres for udviklingen i lånoptagelse, renter, afdrag og gældsudvikling.

Hvis man vil vide mere om de politiske målsætninger, effektmål og budgetforudsætningerne på de enkelte politikområder, kan det anbefales at læse Mål og Midler på Viborg.dk/budget.

Der findes også en bilagssamling til budgettet. Bilagssamlingen indeholder bl.a. en takstoversigt, der viser skatteprocenter og brugerbetalte takster i 2015. Bilagssamlingen indeholder en række mere detaljerede økonomioversigter herunder en oversigt over alle anlægsprojekter.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

2. Budgettet kort fortalt

Tabel 1 viser budgettet for 2015-2018 i en resultatopgørelse. Resultatopgørelsen sammenfatter alle kommunens udgifter og indtægter og viser på bundlinjen, hvordan kassebeholdningen påvirkes af budgettet.

Resultatet af den ordinære drift viser, hvor stort et driftsoverskud eller -underskud kommunen har til at dække udgifter til anlæg, idet både jordforsyning og forsyningsområdet skal hvile i sig selv set over en årrække. Der er i forbindelse med budgetloven indført krav om, at der skal være overskud på den ordinære drift.

Resultatopgørelsen viser, at der er overskud på den ordinære drift på 255,9 mio. kr. i 2015, 262,0 mio. kr. i 2016, 245,6 mio. kr. i 2017 og 228,8 mio. kr. i 2018. Byrådets målsætning om, at der skal være et overskud på den ordinære drift på minimum 200 mio. kr. er dermed opfyldt i alle årene.

Serviceudgifterne udgør 3.970,4 mio. kr., hvilket er 25,7 mio. kr. over Viborg Kommunes andel af servicerammen på landsplan. Der er under serviceudgifterne indarbejdet en budgetbuffer på 36,5 mio. kr. i 2015. Formålet med budgetbufferen er at minimere risikoen for sanktioner fra Staten ved overskridelse af det aftalte budgetniveau i økonomiaftalen. Overskridelse af det aftalte niveau kan fx ske, hvis der i 2015 forbruges overskud, der er opsparet fra tidligere år.

Tabel 1. Resultatopgørelse over budget 2015-2018

(mio. kr)	Regnskab 2013	Opr. budget 2014	Forv. regnskab pr. 30/9 2014	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Resultatopgørelse: (minus = indtægter)							
Skatter og generelle tilskud	-5.308,3	-5.427,3	-5.400,4	-5.474,6	-5.506,7	-5.588,0	-5.669,6
Serviceudgifter	3.755,5	3.867,6	3.858,6	3.970,4	3.900,2	3.890,7	3.886,1
Overførselsudgifter	1.213,1	1.302,9	1.211,1	1.228,1	1.235,7	1.244,4	1.247,8
Pris- og lønstigninger (drift)				0,0	85,2	182,4	281,4
Renter	17,8	22,7	16,3	20,2	23,6	25,0	25,6
Resultat af ordinær drift	-321,9	-234,1	-314,4	-255,9	-262,0	-245,6	-228,8
Anlægsudgifter	124,6	218,3	253,6	203,8	387,3	277,0	237,2
Ældreboliger (anlægsudgifter)	9,7	25,4	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordforsyning	-1,1	-9,2	-7,5	22,6	1,8	-4,3	-3,1
Pris- og lønstigninger (anlæg)				0,0	3,4	4,3	4,9
Resultat skattefinansieret område	-188,6	0,4	-60,3	-29,5	130,4	31,4	10,3
Forsyningsområdet	8,1	2,5	-2,3	7,4	6,5	4,6	-1,5
Resultat før låntagning	-180,5	2,9	-62,6	-22,1	136,9	36,0	8,8
Likviditet: (minus = kasseforbrug)							
Likvide aktiver primo	52,1	59,1	59,1	147,5	204,0	51,6	-16,7
Resultat før låntagning	180,5	-2,9	62,6	22,1	-136,9	-36,0	-8,8
Lånoptagelse	117,7	123,3	68,4	81,0	76,3	59,0	38,0
Afdrag på lån	-62,7	-64,2	-62,8	-66,8	-70,8	-74,0	-76,6
Øvrige finansforskydninger	-228,4	11,3	20,2	20,2	-20,9	-17,2	-10,1
Likvide aktiver ultimo	59,1	126,6	147,5	204,0	51,6	-16,7	-74,2
Likvide aktiver gennemsnit	340,4	365,0	435,0	550,0	540,0	455,0	415,0
Disponibel likviditet	68,7	90,0	160,0	275,0	265,0	180,0	140,0

Note: Tal for 2013 og 2014 er i løbende priser. Tal for 2015 til 2018 er i 2015-priser.

Overførselsudgifterne udgør 1.228,1 mio. kr. i 2015, og de er budgetteret på baggrund af ny lovgivning, den aktuelle vurdering af konjunkturudviklingen og forventet regnskab pr. 30. juni 2014. Der redegøres i afsnit 3.4 for udviklingen i kommunens serviceudgifter og overførselsudgifter.

Nettoudgiften til skattefinansieret anlæg er 203,8 mio. kr. i 2015, 387,3 mio. kr. i 2016, 277,0 mio. kr. i 2017 og 237,2 mio. kr. i 2018 jævnfør anlægsbudgettet. Der er tale om et højt investeringsniveau i budgetperioden, som også ligger over Byrådets målsætning på minimum 200 mio. kr. årligt.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

Lånoptagelsen ligger på et relativt højt niveau i 2015, idet der udover den ordinære låneadgang er indarbejdet yderligere lånoptagelse på 25 mio. kr. i 2015 på baggrund af de lånedispositioner, som Viborg Kommune har fået i henhold til afsatte puljer i økonomiaftalen. Det ses af tabellen, at lånoptagelsen overstiger afdragene i 2015 og 2016, hvilket betyder, at gælden forøges. I 2017 og 2018 nedbringes gælden.

Budgetforslaget har en positiv virkning for likviditeten i 2015, idet den *faktiske* likviditet forøges fra 147,5 mio. kr. ultimo 2014 til 204,0 mio. kr. ultimo 2015. Den *gennemsnitlige* likviditet stiger til 550,0 mio. kr. ultimo 2015, hvorefter den er faldende til 415 mio. kr. i 2018. Byrådets målsætning om en gennemsnitlig likviditet på mindst 200 mio. kr. er opfyldt i hele budgetperioden. Den såkaldte kassekreditregel

kræver, at den gennemsnitlige likviditet på et hvert tidspunkt er positiv, hvilket er opfyldt.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

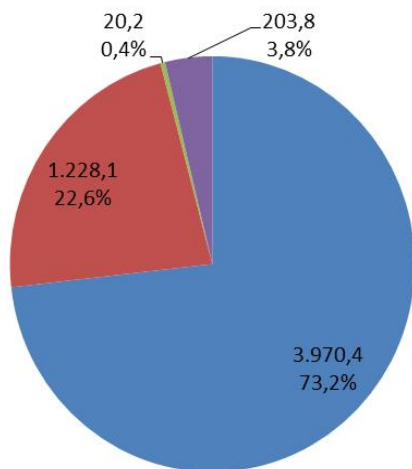
3. Hvad bruges pengene til?

I dette kapitel gives et overblik over, hvad budgettet bruges til, hvor meget budgettet er reguleret på baggrund af den demografiske udvikling og hvordan serviceudgifterne og overførselsudgifterne udvikler sig.

3.1 De forskellige udgiftstyper

Viborg Kommunes skattefinansierede nettoudgifter er 5,4 mia. kr. i 2015. Figur 1 nedenfor viser de skattefinansierede nettoudgifter fordelt på udgiftstyper.

Figur 1. Skattefinansierede nettoudgifter i 2015 (i mio. kr. og procent)

■ Serviceudgifter ■ Overførselsudgifter
■ Renter ■ Anlægsudgifter

Serviceudgifter

Serviceudgifterne udgør 3,9 mia. kr. svarende til 73,2 procent af de skattefinansierede nettoudgifter. Serviceudgifterne omfatter serviceydelser som fx dagtilbud, skoler, ældrepleje, sociale tilbud til børn og voksne, kultur, veje og trafik samt administration.

Et af de vigtigste elementer i de årlige økonomiaftaler mellem Regeringen og KL vedrører størrelsen af serviceudgifterne for alle kommuner set under et - den såkaldte serviceramme. Overholdelsen af servicerammen har de seneste år været underlagt sanktioner, så kommunernes bloktilskud for det kommende år reduceres, hvis den aftalte serviceramme overskrides for kommunerne under ét.

I økonomiaftalen for 2015 er aftalt et betinget balancetilskud på 3 mia. kr. For Viborg Kommune svarer det til 50,2 mio. kr. Hvis de kommunale budgetter holder sig indenfor den aftalte serviceramme, bliver det betingede balancetilskud udbetalt i første kvartal 2015.

Viborg Kommunes budget 2015 ligger 26,2 mio. kr. over kommunens tekniske andel af servicerammen, som den opgøres af KL. Men samlet set overholder kommunerne servicerammen i budget 2015.

Der er ligeledes regnskabssanktion fra Staten, hvis kommunerne overskrider den aftalte ramme for serviceudgifterne i regnskabet. En

eventuel modregning ved overskridelse af de aftalte rammer fordeles med 60 procent i de kommuner, som har overskredet deres budgetter, og 40 procent kollektivt i samtlige kommuners bloktilskud. Der er derfor i den løbende budgetopfølgning et særligt fokus på, om serviceudgifterne ligger inden for budgettet. KL følger desuden op på kommunernes samlede overholdelse af servicerammen.

Overførselsudgifter

Overførselsudgifterne udgør 1,2 mia. kr. svarende til 22,6 procent af de skattefinansierede nettoudgifter. De omfatter overførselsindkomster som fx førtidspension, sygedagpenge, kontanthjælp, aktivering, dagpenge, revalidering og udgifter til diverse arbejdsmarkedsforanstaltninger.

I modsætning til serviceudgifterne budgetteres overførselsudgifterne ikke inden for en fast budgetramme men i stedet på baggrund af den aktuelle vurdering af konjunkturudviklingen. Via budgetgarantiordningen kompenseres kommunerne under ét for ændringer i udgifterne på de konjunkturfølsomme områder. Kompensationen sker ved, at det kommunale bloktilskud årligt reguleres i forhold til ændringen i udgifterne på landsplan. Ved et eventuelt fald i udgifterne nedsættes bloktilskuddet tilsvarende.

På trods af budgetgarantien kan udgiftsændringer på de budgetgaranterede områder have en betydelig indvirkning på kommunens

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

økonomi. Dette kan ske, hvis udgiftsudviklingen i Viborg Kommune afviger væsentligt fra udviklingen på landsplan.

Anlægsudgifter

De skattefinansierede anlægsudgifter udgør 203,8 mio. kr. i 2015 svarende til 3,8 procent af de skattefinansierede nettoudgifter.

De skattefinansierede anlægsudgifter omfatter bl.a. investeringer til opførelse af nye institutioner, anlæg af veje og anden infrastruktur samt større renoveringer. Byrådet har en målsætning om, at der årligt anvendes min. 200 mio. kr. til disse formål.

Udover de skattefinansierede anlægsudgifter, har kommunen anlægsudgifter til ældreboliger, jordforsyning og forsyningsområdet.

Anlægsudgifter til ældreboliger udgør 0 mio. kr. i 2015. Ældreboligerne opføres under almenboligloven, og de finansieres i sidste ende af lejerner. Den kommunale nettoudgift er alene et grundkapitalindskud på 10 procent.

Jordforsyningen giver en nettoudgift på 22,6 mio. kr. i 2015. Udgifter til jordforsyningen omfatter køb af jord og byggemodning. Udgifterne finansieres via indtægter fra salg af jord og grunde, og jordforsyningsområdet skal hvile i sig selv set over en årrække.

I Viborg Kommune består forsyningsområdet kun af Revas dvs. affaldsområdet, idet levering af varme og vand og afledning af spildevand

drives af Energi Viborg A/S. Revas har i budget 2015 anlægsudgifter på 18 mio. kr.

I anlægsbudgettet for 2015-2018 på viborg.dk/budget ses en oversigt og samtlige anlægsprojekter.

Renteudgifter

Renteudgifterne udgør 20,2 mio. kr. i 2015 svarende til 0,4 procent af de skattefinansierede nettoudgifter.

Renteudgifterne omfatter nettoudgiften vedr. kommunens indeståender og lån. Kommunernes låneadgang er begrænset til enkelte specifikke anlægsudgifter. Kommunerne kan således ikke låne til driftsudgifter. I tillæg til den almindelige låneadgang afsættes der ofte lånepuljer i forbindelse med økonomiaftalen mellem Regeringen og KL. Typisk er disse lånepuljer målrettet bestemte sektorområder.

Kommunens lånoptagelse, afdrag, renter og gældsudvikling er nærmere beskrevet i kapitel 5.

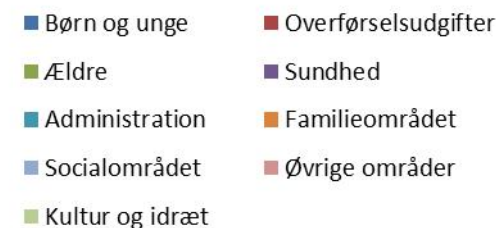
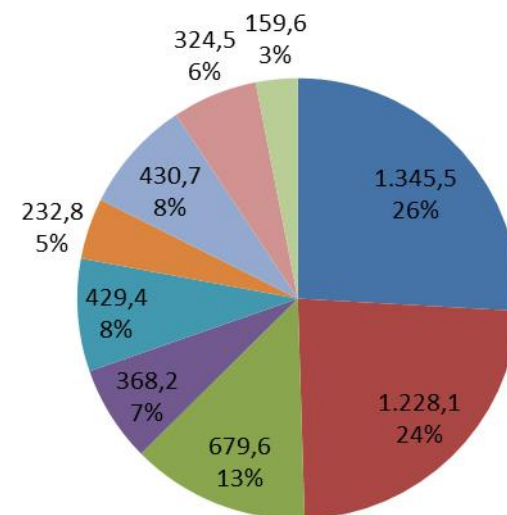
3.2 De forskellige udgiftsområder og ydelser

I nedenstående figur vises kommunens driftsudgifter, der omfatter serviceudgifter og overførselsudgifter, fordelt på forskellige udgiftsområder.

Figuren viser, at 70 procent af driftsbudgettet udgøres af børn- og ungeområdet, overfør-

selsudgifter og ældre- og sundhedsområdet. De sidste 30 procent af budgettet udgøres af socialområdet, kultur og idræt, administration og øvrige områder.

Figur 2. Nettodriftsudgifter fordelt på udgiftsområder (budget 2015 i mio. kr.)

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

I tabellen til højre vises gives eksempler på, hvor mange borgere og ydelser, der budgetteres med i 2015 sammenlignet med regnskab 2013 og budget 2014. Budgettets pris- og mængdeforudsætninger på de enkelte områder kan ses af Mål og Midler på viborg.dk/budget.

3.3 Demografiregulering

Budgettet reguleres på dagtilbud, skoler og ældreområdet i forhold til den demografiske udvikling. Den beløbsmæssige demografiregulering foretages efter principperne, som Byrådet vedtog i forbindelse med budget 2015-2018. Negative demografireguleringer er således indarbejdet i automatisk i budgettet med henblik på at skabe råderum for Byrådets tværgående prioritering. Positive demografireguleringer er ikke indarbejdet i automatisk i budgettet, men indgået i de politiske forhandlinger. Der er i budget 2015 til 2018 indarbejdet følgende beløb i budgettet:

Tabel 3. Demografiregulering

1.000 kr., 2015-pl	2015	2016	2017	2018
Dagtilbud	-7.904	-13.029	-17.194	-20.122
Skoler	6.050	8.437	10.676	10.150
Ældre	5.531	13.718	23.049	32.565
I alt	3.677	9.126	16.531	22.593

Dagtilbudsområdets budget er reduceret med 7,9 mio. kr. i 2015 stigende til 20,1 mio. kr. i 2017, som følge af at der er færre børn i dagtilbud.

Tabel 2. Antal borgere og ydelser på udvalgte fagområder

Antal	Regnskab 2013	Budget 2014	Budget 2015
Elever i folkeskolen	10.673	10.402	10.522
Elever i specialklasser	306	295	295
Elever i privatskoler	1.563	1.563	1.663
Børn i dagpleje	1.308	1.294	1.095
Børn i kommunal vuggestue og børnehave	4.073	4.016	3.904
Børn i private daginstitutioner	539	461	520
Ældreboliger	620	608	599
Friplejeboliger	91	118	125
Personlig pleje, visiterede timer	356.214	347.756	352.862
Praktisk hjælp, visiterede timer	28.635	29.962	28.635
Sygedagpengemodtagere	986	1.091	876
Passiv kontanthjælp	1.428	1.610	1.385
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere og løntilskud	818	544	615
Forsikrede ledige	1.418	1.354	1.225

Skoleområdet budget er forøget med 6,1 mio. kr. i 2015 stigende til 10,2 mio. kr. i 2018 som følge af, at der bliver flere elever.

Ældreområdet budget er forøget med 5,5 mio. kr. i 2015 stigende til 32,6 mio. kr. i 2018, som følge af, at der bliver flere ældre.

Den yderligere budgettildeling i 2016-2018 på skole- og ældreområdet flyttes til Økonomi- og

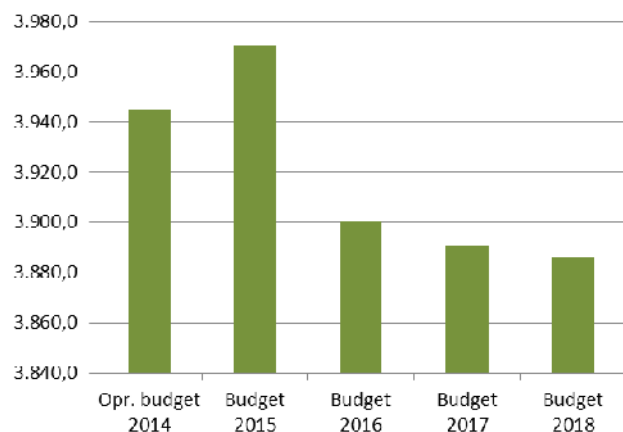
Erhvervsudvalget, når rammerne for budget 2016-2018 skal udarbejdes. Herved reserveres budgetbeløbene i budgettet, hvorefter det indgår i de politiske budgetforhandlinger, om der skal tilføres budget til flere ældre/børn i budget 2016.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

3.4 Udvikling i serviceudgifter og overførselsudgifter

I dette afsnit vises udviklingen i kommunens serviceudgifter og overførselsudgifter fra budget 2014 til budget 2015-2018.

Figur 3. Serviceudgifter (netto, mio. kr., 2015-p/l)

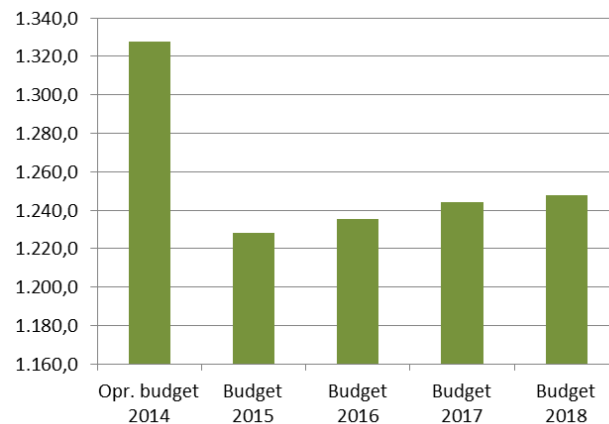
Figur 3 viser, at serviceudgifterne er stigende fra 3.944,9 mio. kr. i oprindeligt budget 2014 til 3.970,4 mio. kr. i budget 2015 svarende til en stigning på 0,6 procent. Stigningen skyldes, at budgetbufferen er sat op fra 15 mio. kr. i 2014 til 36,5 mio. kr. i 2015 samt stigende udgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet.

I løbet af budgetperioden falder serviceudgifterne til 3.886,6 mio. kr. i 2018 svarende til et fald på 2,1 procent i forhold til budget 2015.

Dette fald i serviceudgifterne skyldes primært følgende forhold:

- Der budgetteres kun med en budgetbuffer på 36,5 mio. kr. i det første år af budgetperioden.
- Der er indarbejdet 15,9 mio. kr. i driftsoverskud fra 2014 i budget 2015.
- Vedtagne reduktionsforslag i prioriterings- og effektiviseringskataloget har et stigende besparelsespotentiale fra 36,1 mio. kr. i 2015 til 48,1 mio. kr. i 2018.
- Moderniseringsaftalen reducerer serviceudgifterne med 6,3 mio. kr. i 2015 stigende til 7,6 mio. kr. i 2018.
- Effektiviseringer vedtaget i tidligere år har et stigende besparelsespotentiale i budgetperioden.

Figur 4. Overførselsudgifter (netto, mio. kr., 2015-p/l)

Figur 4 viser, at overførselsudgifterne falder fra 1.327,7 mio. kr. i 2015 til 1.228,1 mio. kr. i 2015 svarende til et fald på 8,1 procent. Faldet vedrører primært udgifter til førtidspensioner, sygedagpenge, kontanthjælp og dagpenge til forsikrede ledige – se forklaring nedenfor:

- Udgifterne til førtidspensioner har de sidste 5 år haft en lavere stigningstakst end budgetteret. 1. januar 2013 trådte en ny lov på førtidspensionsområdet i kraft. Loven adskiller sig blandt andet ved at unge under 40 år ikke længere skal have førtidspension. Effekten har ikke fuldt ud været indregnet i budget 2014.
- Sygedagpengeområdet er i 2015 budgetteret med 215 helårspersoner færre end i budget 2014. Der er i 2015 indregnet udgifter til 876 helårspersoner mod 1.091 i 2014. Dermed følges den generelle tendens på landsplan.
- Der er indregnet udgifter til kontanthjælp til 2.000 helårspersoner i 2015 mod 2.154 i 2014, svarende til et fald på 154 helårspersoner. Faldet hænger sammen med, at der forventes flere unge i uddannelse som følge af kontanthjælpsreformen.
- Som følge af forventningerne til konjunkturudviklingen er der budgetteret med et fald af forsikrede ledige på dagpenge på 129 helårspersoner. Der er i 2015 budgetteret med 1.225 helårspersoner mod 1.354 i 2014.

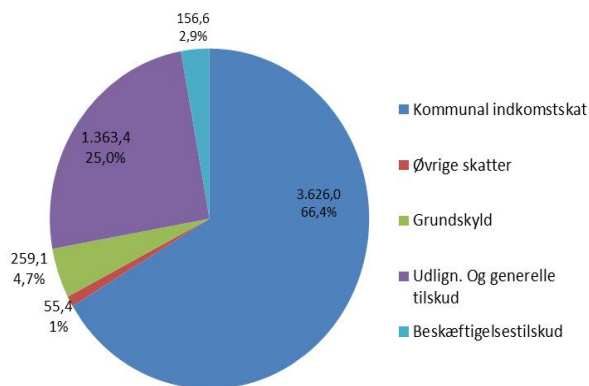
Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

4. Skatter og generelle tilskud

I dette afsnit gives en beskrivelse af kommunens indtægter fra skatter, tilskud og udligning, og der redegøres for Viborg Kommunes valg af statsgaranti i 2015.

Størstedelen af kommunens indtægter kommer fra den kommunale indkomstskat, jf. figur 5. Kommunen modtager også betydelige tilskud fra staten gennem udligning og generelle tilskud og gennem beskæftigelsestilskuddet, der skal dække udgifter til forsikrede ledige. Øvrige skatter omfatter dækningsafgift for offentlige ejendomme og selskabsskat.

Figur 5. Indtægter fra skatter og generelle tilskud i 2015 (mio. kr.)

Skatter, afgifter og takster

Ved Byrådets 2. behandling den 8. oktober 2014 blev de kommunale skatter og afgifter for 2015 besluttet:

Udskrivningsprocent: 25,7 procent
 Grundskyldspromille: 23,7 promille
 Dækningsafgift offentlige ejendomme: 8,75 promille

I forhold til budget 2014, er personskatteprocenten således nedsat med 0,1 procentpoint, og grundskyldspromillen nedsat med 0,9 promille.

Statsgaranti vs. selvbudgettering

Kommunen har hvert år valget mellem et statsgaranteret eller et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag. Vælges statsgarantien er indkomstskatten og udligningsbeløb i 2015 lagt fast, og der sker ingen efterregulering. Vælger kommunen derimod at budgettere ud fra eget skøn (selvbudgettering), vil der i 2018 ske efterregulering på baggrund af den faktiske udvikling i 2015. Byrådet besluttede ved 2. behandling af budget 2015-2018 det statsgaranterede grundlag.

I tabel 4 nedenfor vises væksten i udskrivningsgrundlaget fra 2008 til 2015. Da den økonomiske krise var på sit højeste fra 2008 til 2009, var væksten i udskrivningsgrundlaget negativ. Vækstniveauet i udskrivningsgrundla-

get fra 2009 til 2012 afspejler, at økonomien langsomt var på vej tilbage på vækstsporet. Dog var der for denne periode en forventning om større vækstrater end tilfældet blev. I december 2013 blev den forventede vækst i udskrivningsgrundlaget fra 2011 til 2012 skønnet af Regeringen (Økonomisk Redegørelse, december 2013) til 3,5 procentpoint på landsplan – men opgjort 2012 (maj 2014) viser en vækst på kun 2,6 procentpoint på landsplan – og kun 1,8 procentpoint for Viborg Kommune. Dette eksempel illustrerer vanskeligheden i at ramme plet i prognosen for udskrivningsgrundlaget.

Tabel 4. Udskrivningsgrundlaget 2008-2015

	Endelig opgjort				KL prognose		
	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013*	2013-2014*	2014-2015*
Vækst i procent							
Viborg Kommune	-1,8	8,5	1,7	1,8	3,6	3,6	3,4
Landsplan	-1,1	8,6	2,5	2,6	4,2	4,2	3,2

* baseret på KL's vækstskøn pr. september 2014

Det opgjorte skattegrundlag viser, at Viborg Kommune i perioden 2008 til 2012 har haft en vækstrate, som ligger betydeligt under landsgennemsnittet. I denne periode valgte Viborg Kommune statsgaranti.

I KL's prognose for udviklingen i udskrivningsgrundlaget fra 2013 til 2015, ser det stadig ud til, at Viborg Kommune ligger under landsgennemsnittet. KL's prognose er baseret på den seneste Økonomiske Redegørelse fra Økonomi- og Indenrigsministeriet, august 2014.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

I forhold til grundlaget for statsgarantien 2015, som blev udmeldt ultimo juni 2014, er det skønnede udskrivningsgrundlag for 2015 nedjusteret med ca. 8,7 mia. kr. på landsplan og ca. 246,1 mio.kr. for Viborg Kommune (svarende til 63,3 mio.kr. omregnet til skatteprovenu).

De primære årsager til nedjusteringen i vækstskønnet er nogle skattetekniske forskydninger af skattefradragene på pensionsordninger, en nedjustering af de skønnede pensionsudbetalinger, lavere rentefradrag end skønnet ved statsgarantien for 2015, samt en nedjustering af lønudviklingen i samfundet. Endvidere er indarbejdet forventede skattelovsændringer, som vil reducere udskrivningsgrundlaget i 2015 og frem (såfremt de gennemføres). Alle disse skatte- og lovgivningsmæssige elementer betyder, at statsgarantien giver en væsentlig højere indkomstprognose end de foreløbige skøn udviser, og derfor er statsgaranti et oplagt valg.

Overordnet er forventningen hos regeringen, Nationalbanken og Det økonomiske Råd, at grundlaget for en fortsat styrkelse af det igangværende opsving er tilstede i den danske økonomi. Et økonomisk opsving afhænger bl.a. af den hjemmelige efterspørgsel, stigende beskæftigelse og af den internationale udvikling på eksportmarkederne.

Viborg Kommunes vækst kan afvige fra landsudviklingen som følge af lokale strukturforskel i indkomstudvikling og fradragskomponenter mv.. Skattegrundlaget for 2013 er ikke endeligt

opgjort endnu, men de foreløbige tal peger på, at Viborg Kommune ligger ca. 0,6 procentpoint under landsgennemsnittet, som p.t. er vurderet til en vækst på 4,2 procentpoint.

4.1 Skatter

Nedenstående tabel viser de budgetterede skatteindtægter for 2015-2018:

Tabel 5. De budgetlagte skatter, 2015-2018

(mio.kr., løbende priser)	2015	2016	2017	2018
Indkomstskat	-3.652,0	-3.739,8	-3.803,4	-3.869,6
Selskabsskat	-38,4	-39,9	-41,1	-41,1
Grundskyld	-259,1	-276,1	-288,9	-304,9
Dækningsafgift	-17,0	-17,5	-18,0	-18,0
Skatter i alt	-3.966,5	-4.073,3	-4.151,4	-4.233,6

(Negative beløb angiver indtægter)

Der er i 2015 budgetteret med skatteindtægter for i alt 3.966,5 mio. kr.

Langt den største del af skatterne vedrører den kommunale indkomstskat. Indkomstskatten i budget 2015 på 3.652,0 mio. kr. er baseret på Økonomi- og Indenrigsministeriets beregning af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2015. Statsgarantien for 2015 er en fremskrivning af det opgjorte udskrivningsgrundlag for 2012 med 10 procent. Endvidere er overslagsårerne 2016-18 fremskrevet med KL's skøn for udviklingen i udskrivningsgrundlaget.

Det er provenuet fra selskabsskat vedrørende indkomståret 2012, der efter viderefordeling og udligning afregnes til kommunerne i budget 2015. Fra 2014 sænkes selskabsskatten gradvis til 22 procent i 2016. Dog kompenseres kommunerne for virkningen af den sænkede selskabsskat (Vækstpakken fra juni 2014). Provenuvurderingen for 2016-18 er baseret på KL's skøn. En af usikkerhedsfaktorerne i skønnet er afregninger fra tidligere år, som har udgjort en større og større andel af provenuet.

Viborg kommune får i budget 2015 grundskyld af de skattepligtige grundværdier for ejerboliger opgjort pr. 1. november 2011.

Med skattereformen fra 2012 har Folketinget besluttet at afskaffe muligheden for nye fradrag for forbedringer fra 2013. Kommunerne opnår en provenumæssig gevinst i takt med at eksisterende fradragordninger udløber. Vurderingsmyndigheden (SKAT) har dog fortsat en del uafsluttede sager vedrørende fradrag for forbedringer. Dette forhold gør, at skønnet for ejendomsskatten 2015-2018 er behæftet med stor usikkerhed. Det forventes for perioden 2016-18, at grundværdierne stiger med ca. 4,5 procent om året.

Dækningsafgiften vedrører offentlige ejendomme – ikke forretningsejendomme.

I årene 2015-18 er der ingen efterregulering af skatter og udligning, idet Viborg Kommune i perioden 2011-2015 har valgt statsgaranti.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

4.2 Generelle tilskud og udligning

Tilskud og udligning giver en samlet indtægt på 1.508 mio. kr. i 2015.

Nedenstående tabel viser de budgetterede skuds- og udligningsbeløb for 2015, samt overslagsårerne 2016-2018.

For 2015 er udlignings- og generelle tilskudsbeløb lig med statsgarantien for 2015.

Bloktilskud til kommuner

Staten yder et generelt tilskud (bloktilskud) til kommunerne, hvoraf størsteparten går til landsudligningen (generel udligning) og til kommuner med højt strukturelt underskud. Resten fordeles til kommunerne efter indbyggertal og benævnes statstilskud til kommuner.

Bloktilskuddet er et generelt tilskud og er ikke øremærket bestemte formål. Bloktilskuddets størrelse er bl.a. afhængig af fastsættelsen af pris- og lønskøn, reguleringer for mer/mindreopgaver i kommunerne samt fastlæggelsen af budgetgarantien.

Bloktilskuddet aftales hvert år i forbindelse med økonomiaftalen og er for 2015 på 65 mia. kr. for hele landet under et.

Forvaltningen har ligesom sidste år vurderet, at KL's skøn for bloktilskuddet i overslagsårerne 2016-2018 er sat lavt, og har derfor indarbejdet 16,8 mio. kr. i hvert af overslagsårerne 2016-2018. Det er selvfølgelig behæftet med usikkerhed, men erfaringen er, at kommunerne i de årlige økonomiforhandlinger har fået tilført ekstra penge.

Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet

Det særlige finansieringstilskud på 3 mia. kr., som indgik i økonomiaftalen for 2014, er videreført i økonomiaftalen for 2015, dog med en anden fordelingsnøgle. Fordelingsnøglen indeholder både fordeling efter indbyggertal, fordeling efter strukturelt underskud, samt fordeling efter beskatningsgrundlag (under 170.000 kr. pr. indbygger). Viborg Kommune modtager 64,3 mio. kr. fra denne pulje, hvilket er ca. 14 mio. kr. mere end hvis fordelingen kun var efter indbyggertal.

Tabel 6. Generelle tilskud og udligning i budget 2015-18

(mio.kr., løbende priser)	2015	2016	2017	2018
Udligning, generelt	-956,9	-916,4	-932,2	-952,9
Udligningstilskud, højt strukturelt underskud	-79,1	-85,3	-94,8	-99,3
Statstilskud til kommuner	-186,6	-127,7	-126,7	-127,9
- heraf eget indlagt skøn på ekstra statstilskud		-16,8	-16,8	-16,8
Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet	-64,3			
Betinget balancetilskud	-50,2	-66,9	-66,8	-66,8
Udligning og generelle tilskud i alt	-1.272,8	-1.196,3	-1.220,5	-1.246,9
Tilskud til skattenedsættelse	-15,0	-10,2	-10,3	-5,2
Det særlige ældretilskud, ordning 2002	-11,4	-11,7	-11,9	-12,1
Det særlige ældretilskud, ordning 2007	-15,4	-15,6	-15,9	-16,2
Tilskud til bedre dagtilbud	-9,4	-9,6	-9,7	-9,9
Tilskud skolereformen	-38,2	-43,8	-21,9	0
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	28,7	29,2	29,7	30,3
Udligning selskabsskat	-30,0	-31,1	-32,0	-32,1
Særlige tilskud i alt	-90,7	-92,8	-72,0	-45,2
Beskæftigelsestilskud	-156,6	-156,6	-156,6	-156,6
Udviklingsbidrag til Region Midt	12,0	12,3	12,5	12,8
Tilskud og udligning i alt	-1.508,1	-1.433,4	-1.436,6	-1.435,9

(Negative beløb angiver indtægter)

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

Betinget balancetilskud

I økonomiaftalen for 2015 er aftalt et betinget balancetilskud på 3 mia. kr., der fordeles efter indbyggertal. For Viborg Kommune svarer det til 50,2 mio. kr. Hvis de kommunale budgetter holder sig indenfor den aftalte serviceramme, bliver det betingede balancetilskud udbetalt i første kvartal 2015.

Tilskud til skattenedsættelse

I økonomiaftalen for 2015 indgår en tilskudspulje til kommuner, der vælger at nedsætte skatten i 2015 og frem. Puljen har en ramme på 112,5 mio. kr. i 2015, 75 mio. kr. i 2016 og 2017, samt 37,5 mio.kr. i 2018.

Idet Byrådet har besluttet en nedsættelse af personskatterne og grundskylden, har Forvaltningen, i budget 2015-2018, indregnet et skøn for tilskuddet. I beregningerne er lagt den fordelingsnøgle til grund, som ministeriet anvendte til fordeling af en tilsvarende tilskudspulje i 2014. I 2015 er derfor indlagt 15 mio. kr. i tilskud til skattenedsættelsen.

Folkeskolereformen

Med økonomiaftalen 2014 blev kommunernes bloktilskud løftet ekstraordinært med 300 mio. kr. i 2014, 600 mio. kr. i 2015 og 2016, samt 300 mio. kr. i 2017. Formålet er at styrke de omstillingsudfordringer, der er på skoleområde som følge af skolereformen. Tilskudsbeløbet for 2015 er fordelt med et grundbeløb på 100 mio.kr. til alle kommuner efter elevantal, og re-

sterende efter kriterier i forhold til økonomiske udfordringer på skoleområdet. Viborg kommune modtager i 2015 38,2 mio. kr.

Sundhed

Med økonomiaftalen for 2015 er regeringen og KL enige om at styrke kommunernes sundhedsindsats med 350 mio. kr., som indgår i kommunernes bloktilskud (Viborg Kommunes andel udgør ca. 5,8 mio.kr.). Indsatsen har fokus på den patientrettede forebyggelse herunder forebyggelse af u hensigtsmæssige indlæggelser. Anvendelsen af midlerne drøftes i regi af sundhedsaftalerne.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har konstateret, at der sket en fejlberedning af DRG-taksterne for 2015 og dermed også i det samlede DRG-niveau. Den kommunale medfinansiering af sundhedsområdet beregnes på grundlag af DRG-niveauet. Ministeriet, KL og Danske Regioner har derfor aftalt, at DRG-niveauet skal justeres og dermed også den forventede kommunale medfinansiering for 2015. Justeringen forventes at indgå i midtvejsreguleringen for 2015. Viborg Kommunes forventede andel i 2015-2018 skønnes til 13,7 mio.kr., der er indarbejdet i budget 2015-2018, som en reduktion af statstilskuddet.

Beskæftigelsestilskud

Kommunerne overtog pr. 1. januar 2010 udgifterne til dagpenge samt aktivering af forsikrede ledige. En del af disse udgifter dækkes af refu-

sion, mens kommunernes nettoudgifter finansieres af et beskæftigelsestilskud til hver enkelt kommune.

Viborg Kommunes beskæftigelsestilskud er i 2015 budgetteret til 156,6 mio. kr., hvilket skal ses i lyset af udgifter til forsikrede ledige på 161,8 mio. kr. For overslagsårerne 2016-18 er ligeledes budgetteret med et tilskud på 156,6 mio. kr..

Der foretages både en midtvejsregulering og efterregulering af beskæftigelsestilskuddet på baggrund af den faktiske udvikling i antal ledige. Midtvejs- og efterreguleringerne kan udgøre ganske store beløb, og de er meget vanskelige af skønne over, da relativ små udsving i arbejdsløshedsprocenterne i de enkelte kommuner kan resultere i store beløbsmæssige reguleringer. På grund af den store usikkerhed er der ikke indregnet midtvejs- eller efterreguleringer i overslagsårerne 2016-2018.

Udligning af selskabsskatten

Det kommunale provenu af selskabsskat udlignes i en særskilt udligningsordning, hvor 50 procent af forskellen mellem kommunens provenu af selskabsskat pr. indbygger og landsgennemsnittet udlignes.

Selskabsskatten har været nedadgående for Viborg Kommune, hvilket resulterer i en stigning i udligningstilskuddet. Udligningstilskuddet udgør 30 mio. kr. i 2015.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

5. Finansielle forhold

I kapitel 5 redegøres for de finansielle forhold i budget 2015-2018 herunder udviklingen i likviditet, lånoptagelse, renter, afdrag og gældsudvikling.

5.1 Likviditet

Den faktiske likviditet er den beholdning af likvide aktiver, som fremgår (forventes af fremgå) af årsregnskabet for det pågældende regnskabsår, dvs. den aktuelle kassebeholdning pr. 31. december.

Budgetforslaget har en positiv virkning for likviditeten i 2015, idet den *faktiske* likviditet forøges fra 147,5 mio. kr. ultimo 2014 til 204,0 mio. kr. ultimo 2015. Den faktiske likviditet er herefter faldende til -74,2 mio. kr. i 2018.

Den faktiske likviditet er i årsregnskaberne kraftigt påvirket af mere eller mindre tilfældige tidsforskydninger henover årsskiftet. Det vigtigste likviditetsmål er derfor den gennemsnitlige likviditet, der opgøres som gennemsnittet for de seneste 365 dage.

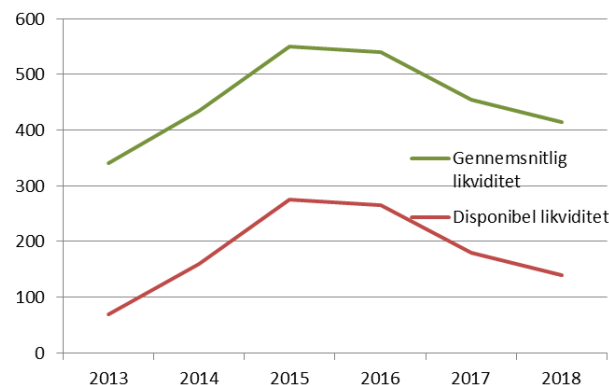
Den *gennemsnitlige* likviditet stiger til 550,0 mio. kr. ultimo 2015, hvorefter den er faldende til 415 mio. kr. i 2018. Byrådets målsætning om en gennemsnitlig likviditet på mindst 200 mio. kr. er opfyldt i hele budgetperioden. Den såkaldte kassekreditregel kræver, at den gennemsnitlige likviditet på ethvert tidspunkt er positiv, hvilket er opfyldt.

Tabel 7. Opgørelse af likvide aktiver i budget 2014 til 2017

(mio. kr)	Regnskab 2013	Opr. budget 2014	Forv. regnskab pr. 30/9 2014	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Likvide aktiver primo	52,1	59,1	59,1	147,5	204,0	51,6	-16,7
Resultat før låntagning	180,5	-2,9	62,6	22,1	-136,9	-36,0	-8,8
Lånoptagelse	117,7	123,3	68,4	81,0	76,3	59,0	38,0
Afdrag på lån	-62,7	-64,2	-62,8	-66,8	-70,8	-74,0	-76,6
Øvrige finansforskydninger	-228,4	11,3	20,2	20,2	-20,9	-17,2	-10,1
Likvide aktiver ultimo	59,1	126,6	147,5	204,0	51,6	-16,7	-74,2
Likvide aktiver gennemsnit	340,4	365,0	435,0	550,0	540,0	455,0	415,0
Disponibel likviditet	68,7	90,0	160,0	275,0	265,0	180,0	140,0

Udviklingen i den gennemsnitlige kassebeholdning ses af figuren til nedenfor.

Figur 6. Udvikling i den gns. likviditet (i mio. kr.)

Figuren viser, at den gennemsnitlige kassebeholdning er stigende i perioden 2013 til 2015, hvorefter den er faldende.

I figuren vises også den disponible likviditet, hvor den del af kassebeholdningen, der er disponeret til overførte udgifter samt forsyningsområdets tilgodehavende er fratrukket. Pr. 30/9 2014 er der på forhånd disponeret 275 mio. kr. Figuren viser, at den disponible likviditet falder til 140 mio. kr. i 2018.

Finansforskydninger

I budgetperioden 2015 til 2018 er der forholdsvis begrænsede udsving i de øvrige finansforskydninger. I 2015 er finansforskydningerne positive, idet budgetbufferen her er neutraliseret likviditetsmæssigt, så den ikke reduceret kassebeholdningen i budgettet. Øvrige finansforskydninger omfatter bl.a. indskud i Landsbyggefonden til opførelse af ældreboliger under almenboligloven og deponering i forbindelse med lånoptagelse i selvejende haller m.v.

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

5.2 Lånoptagelse

Viborg Kommunes låneramme for 2015-2018 er opgjort på grundlag af de budgetterede anlægsudgifter inden for de låneberettigede områder.

Udgifter til jordkøb under jordforsyningen kan belånes med 85 procent af den del af jordkøbet, der er landbrugsjord, gartneri, frugtplantager og planteskoler.

Energibesparende foranstaltninger i forbindelse med projekt vedrørende modernisering af det kommunale gadelys er indregnet med i alt 76,5 mio. kr. i perioden 2015-2018.

Den forventede låneramme fremgår af tabellen nedenfor.

Table 8. Lånoptagelse i 2015-2018

(i mio. kr.)	2015	2016	2017	2018
Jordforsyning	19,0	10,0	10,0	10,0
Byfornyelse	11,0	11,0	11,0	11,0
Energibesp. foranstalt. (gadelys)	17,5	30,0	25,0	4,0
Energibesp. foranstalt. i øvrigt	5,5	7,0	10,0	10,0
Lån til ejendomsskatter	3,0	3,0	3,0	3,0
Ordinær låneramme	56,0	61,0	59,0	38,0
Lånedispensationer	25,0			
Lånoptagelse i alt	81,0	61,0	59,0	38,0

Tabellen viser, at der budgetteres med en samlet låneramme på 81,0 mio. kr. i 2015 inkl. lånedispensationer fra Økonomi- og Inden-

rigsministeriet. I overslagsårene 2016-2018 er den samlede låneramme tilsvarende opgjort til henholdsvis 61,0 mio. kr. i 2016, 59,0 mio. kr. i 2017 og 38 mio. kr. i 2018.

Herudover forventes der i 2016 optaget et lån på 15,3 mio. kr. til etablering af bofællesskaber (efter ældreboliglovgivningen).

Lånedispensationer og tilskud

I lighed med tidligere år indeholder økonomiaftalen nogle lånepuljer og tilskudspuljer, som kommunerne kan søge.

Nedenstående tabel viser, at Viborg Kommune i 2015 har fået lånetilsagn om i alt 25 mio. kr. Viborg Kommune modtager ikke tilskud i 2015 fra særlige tilskudspuljer.

Table 9. Tilsagn om lån og tilskud i 2015

(i mio. kr.)	Puljens størrelse	Tilsagn fra ØIM
Lånepulje vedr. styrkelse af likviditet	500,0	12,5
Lånepulje til borgernære områder	400,0	0,0
Lånepulje - det ordinære anlægsområde	200,0	12,5
Lånepulje vedr. investeringspotentialer	200,0	0,0
I alt	1.300,0	25,0

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

5.3 Renter

Renteudgifter og indtægter i budget 2015-2018 fremgår af tabellen nedenfor. I alt er der en nettoudgift på 20,2 mio. kr. i 2015 stigende til 25,5 mio. kr. i 2018.

For den likvide beholdning er budgetteret med en skønnet renteindtægt på 0,5 mio. kr. af indestående i pengeinstitutter med baggrund i kommunens bankaftale og med 1,5 mio. kr. af indgåede Portefølje Management aftaler.

Af Viborg Kommunes langfristede lån er ca. 60 procent fast forrentet. På denne del af lånene er renteudgiften budgetteret til den faktiske rente. På den variable del af lånene er der budgetteret med en rentestigning på 0,35 procent fra 2014 til 2015 og mindre årlige stigninger i perioden 2016 – 2018.

Der opkræves 0,5 procent i garantiprovision af garantier stillet overfor lån optaget af forsyningsselskaber. Indtægten herfra er 1,7 mio. kr. i 2015 faldende til 0,5 mio. kr. i 2018.

Tabel 10. Renter i budget 2015-2018

(mio. kr., minus = indtægter)	2015	2016	2017	2018
Likvide beholdning	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Kortfristede tilgodehavender	-1	-1	-1	-1
Langfristede tilgodehavender	-1	-1	-1	-1
Udlæg vedr. forsyningsvirksomheder	0,1	0,1	0,1	0,1
Kortfristet gæld i øvrigt	1,0	1,0	1,0	1,0
Langfristet gæld	24,8	27,1	28,5	29,0
Garantiprovision	-1,7	-0,6	-0,6	-0,5
I alt	20,2	23,6	25,0	25,6

Viborg Kommunes budget 2015 - 2018

5.4 Afdrag og gæld

Viborg Kommunes afdrag på gæld (ekskl. ældreboliger) er 66,8 mio. kr. i 2015 stigende til 76,6 mio. kr. i 2018.

Af figuren til højre ses udviklingen i den langfristede gæld inkl. finansiel leasing. Den langfristede gæld har været stigende fra 2009 til 2012. En del af stigningen i gælden fra 2011 til 2012 skyldes ændret praksis og tekniske om-lægninger. Den forventede stigning fra 2013 til 2014 skyldes, at kommunen udnytter de relativt store lånedispensationer, som kommunen har fået i 2014.

I løbet af budgetperioden falder gælden, da der budgetteres med større afdrag end den årlige lånoptagelse i 2017 og 2018.

Figur 7. Langfristet gæld (ekskl. ældreboliger) i mio. kr.

